

הרמת מסך מדומה בתאגיד / עו"ד שירה זקן פורת*

כלל ידוע בדיני חברות הינו כי בין חברה לבין בעלי מניותיה פרוש מסך התאגדות, המהווה חיץ בין האישיות המשפטית הנפרדת של התאגיד לבין האישיות המשפטית של בעלי המניות שאינם אחד המה. אלא מאי, מסך ההתאגדות אינו הרמטי וכאשר פועלים התאגיד ובעלי המניות בערבוביה עלולות להיווצר עוולות הנובעות מניצול לרעה או הפעלה לא ראויה של עקרון האישיות המשפטית הנפרדת. בתוך כך, לא אחת נוצר הצורך להרים את מסך ההתאגדות. הצורך הזה עולה ביתר שאת כאשר לתאגיד אין כל תכלית כלכלית אמיתית למעט היותו חייץ תאגידי.

במה דברים אמורים? הרמת מסך מבטלת את ההפרדה בין האישיות המשפטית הנפרדת של התאגיד לבין אישיותם של בעלי המניות ומונעת מבעלי המניות לנצל את עיקרון האישיות המשפטית הנפרדת של התאגיד למטרה לא כשרה כאשר אלה מבקשים להסתתר מאחורי מסך ההתאגדות החוצץ ולהימלט מתוצאותיה של פעולה שאינה כשרה בבסיסה.

בפסק דין שניתן ביוני, 2017, בית המשפט המחוזי בחיפה דן בתביעה של מתווך עסקי לדמי תיווך מכוח הסכם בעל פה ובכתב. במסגרת ההסכם צוין תאגיד כצד משלם. בית המשפט קבע, כי המשמעות היא שהנתבע אמנם בחר לבצע את התחייבויותיו על פי ההסכם באמצעות התאגיד, אולם אין בכך קביעה שהתאגיד עצמו הוא שהתקשר בהסכם. נוכח העובדה שאין עדות לכך שלתאגיד יש תכלית, תוכן, הון או פעילות עסקית כלשהי ואף לא הובאה עדות לכך שהתאגיד קיבל החלטה להתקשר עם המתווך, נקבע שמדובר בניסיון להימנע, בחסות מסך ההתאגדות, מלקיים חיוב של הנתבע לשלם את דמי התיווך. בנסיבות אלה, קבע בית המשפט כי יש להתעלם מקיומו של התאגיד ולבצע "הרמת מסך מדומה".

בניגוד להרמת מסך "אמיתית" במסגרתה **מייחסים** חובות וזכויות של החברה לבעלי מניותיה, עת מדובר בהרמת מסך "מדומה" **מתעלמים** מהמסך וכפועל יוצא בעל המניות מזוהה עם החברה. ההתעלמות ממסך ההתאגדות בנסיבות אלה הובילה את בית המשפט לקבוע כי הנתבע יישא בדמי התיווך ולא התאגיד. בשולי הדברים יובהר, כי באותו מקרה ההנתבע העלה טענת הגנה שכי אמנם הינו עומד בראש קבוצה המחזיקה את התאגיד אך אינו בעל המניות בתאגיד ולכן הרמת מסך לא יכולה הייתה לסייע לתובע. בית המשפט קבע שעובדה זו מחזקת את המסקנה כי יש לראות את הנתבע כמי שחייב על פי ההסכם דווקא על יסוד התעלמות ממסך ההתאגדות של התאגיד ולא על סמך הרמתו.

לאור פסיקה חדשנית זו חשוב עוד יותר להיוועץ בעורך דין בעת ניסוח כל הסכם מסחרי, בוודאי כאשר חברה מעורבת בו, וגם אם הגורם המפעיל את החברה כלל אינו בעל מניות בה.

* עו"ד שירה זקן פורת הינה עורכת דין במשרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com) ועוסקת בעיקר בתחום העסקאות הבינלאומיות, מיזוגים ורכישות, תאגידיים, דיני עבודה וליטיגציה מסחרית. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו.

Virtual Piercing of Corporate Veil / Shira Zaken Porat, Adv. *

A well-known principal of corporate law is that between a company and its shareholders a corporate veil separates the legal personality of the corporation and the legal personality of the shareholders. However, the corporate veil is not hermetically sealed and where the corporation and the shareholders do not separate their activity torts may arise due to abuse or improper operation of the principle of separate legal personality. Thus, it is sometimes necessary to pierce the corporate veil. Such necessity is even more required when the corporation has no real economic existence other than creating such corporate veil.

Piercing of the veil cancels the separation between the legal personality of the corporation and the personality of the shareholders and prevents the shareholders from usurping the principle of separate legal personality of the corporation for a non-legitimate purpose by seeking to hide behind the corporate veil in order avoid consequences of an illegal activity.

In a verdict given by the Haifa District Court in June, 2017, a middleman filed a claim for finders fees based on an oral and a written agreement. The written agreement named a corporation as the paying party. The Court held that this means that the defendant indeed chose to perform his obligations under the agreement through the corporation, but this does not set the corporation as the contracting party. Because there is no evidence that the corporation has any purpose, content, capital or business activity, and no evidence was brought to show that the corporation passed a resolution to contract the middleman, it was held that this is a mere attempt to avoid paying the finders fees. Under such circumstances, the Court held that the existence of the corporation should be ignored and conducted a "virtual piercing of the corporate veil."

Unlike an ordinary piercing of the corporate veil by which the company's obligations and rights are attributed to its shareholders, in a virtual piercing of the corporate veil, the veil is ignored and as a result the shareholder is identified with the company. Ignoring the veil under such circumstances led the Court to hold that the defendant will bear the finders fee and not the corporation. Note, that the defendant claimed that the he is the head of a group that holds the corporation but is not a shareholder in it so piercing the veil will not assist the middleman. The Court held that this strengthens the conclusion that the defendant is obliged under the agreement by ignoring the corporate veil and not piercing it.

In light of this innovative holding, it is even more important than before to consult an attorney in the drafting of any commercial agreements but certainly when a company is involved, even if the entity employing the company is not a shareholder in it.

*Advocate Shira Zaken Porat is an attorney at the law office of Afik & Co., Attorneys and Notary (www.afiklaw.com) whose main practice areas are international transactions, mergers and acquisitions, corporate law, labor law and litigation. Nothing herein should be treated as a legal advice and all issues must be reviewed on a case-by-case basis. For additional details: +972-3-6093609 or at the e-mail: afiklaw@afiklaw.com